

Soạn bài Mắc mưu Thị Hên sách Cánh Diều

Văn bản Mắc mưu thị Hên được trích từ vở tuồng Nghêu, Sò, Ốc, Hên. Đây là tác phẩm tiêu biểu trong di sản tuồng truyền thống và là vở tuồng đồ (tuồng hài) thuộc loại đặc sắc nhất. Đọc tài liệu cùng các em trả lời câu hỏi trong nội dung Soạn bài Mắc mưu thị Hên để hiểu rõ hơn văn bản này.

Soạn bài Mắc mưu thị Hên Cánh Diều ngắn gọn

Chuẩn bị

(Câu hỏi chuẩn bị trang 69 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 Cánh Diều)

- Đọc trước văn bản Mắc mưu Thị Hên.
- Dựa vào tóm tắt vở tuồng và bức ảnh minh hoạ trên đây, em đoán xem mưu kế của Thị Hên là gì.

Trả lời

- Mưu kế: cho cả ba người gồm Nghêu, Đề Hâu, Huyện Trìa cùng xuất đầu lộ diện và bị một phen bẽ mặt.

Đọc hiểu

Câu 1 trang 69 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 Cánh Diều

- Nghêu: Tiếng Đề Hâu kêu cửa, Từ gằm giường bò ra.
- Đề Hâu: vào, trốn, ông Huyện vào, Huyện Trìa tới; Nói ngoài cửa, Lồm cồm bò ra.
- Thị Hên: Nghêu chui xuống gằm phản.
- Huyện Trìa: Hạ.

Câu 2 trang 70 SGK Ngữ văn 10 tập 1 Cánh Diều

- Nghêu khi biết Đề Hâu đang gõ cửa nhà Thị Hên thì ngạc nhiên, hoảng loạn, tìm chỗ để trốn.

Câu 3 trang 70 SGK Ngữ văn 10 tập 1 Cánh Diều.

- Thị Hên mở cửa đón Đề Hâu đến nhà giữa đêm khuya, dụ ông ta nhằm tạo xích mích với Nghêu.

Câu 4 trang 73 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 Cánh Diều

- Nghêu cảm thấy sợ hãi.

Câu 5 trang 73 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 Cánh Diều

- Đè Hầu ngạc nhiên, mặt biến sắc, sợ hãi đến kinh hồn, tìm chỗ trốn.

Câu 6 trang 73 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 Cánh Diều

- Hành động: từ gầm giường bò ra, Nghêu dùng lời ngon ngọt để nịnh bợ Huyện Triá, tố cáo Đè Hầu là “dâm o chi loại” và dọa phạm giam thì chết. Có thể thấy, hành động của Nghêu là kẻ nịnh hót, không biết nhận lỗi sai.

Câu 7 trang 73 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 Cánh Diều

- Hành động của Đè Hầu: Lồm cồm bò ra, tố cáo Thị Hên và Nghêu mưu mẹo lừa gạt hấn ta và chịu lỗi trước quan huyện.

Câu 8 trang 74 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 Cánh Diều

- Tâm trạng: xấu hổ, dạn lòng không ngửa nghề, tham của lạ.

Câu hỏi cuối bài

Trả lời câu hỏi trang 74 SGK Ngữ Văn 10 tập 1 Cánh Diều

Câu 1.

- Không gian: tại nhà Thị Hên.

- Thời gian: vào đêm khuya.

- Nhân vật: Thị Hên, Nghêu, Đè Hầu, Huyện Triá.

- Tóm tắt: Thị Hên được cả Đè Hầu và Huyện Triá cùng mê muội. Bên cạnh đó còn có Nghêu là một thầy tu phá giới, sa đọa đến tán tỉnh Thị Hên. Thị Hên hẹn Nghêu tối đến nhà, nhưng lại cho mời cả Huyện Triá và Đè Hầu đến. Ở nhà Thị Hên, khi Nghêu đang tán tỉnh thì Đè Hầu vào gõ cửa, Nghêu phải chui vào gầm phản. Huyện Triá tới, Đè Hầu vội tìm chỗ trốn. Thị Hên dùng mưu để cả ba cùng xuất đầu lộ diện và bị một phen bẽ mặt.

Câu 2.

- Ngôn ngữ hành động của nhân vật Nghêu

- Khi cả 3 người chạm mặt nhau trong nhà Thị Hên, Nghêu, Đè Hầu và quan huyện đều bẽ mặt.

Câu 3.

Soan bài Mắc mưu Thị Hên sách Cánh Diều

- Một số chi dẫn sân khấu như: Tiếng Đê Hâu kêu cửa, trời trời, Nghêu chui xuống gầm phản, Đê Hâu vào, hứ, Huyện Tria tới, chui choa, Đê Hâu trốn, Huyện Tria vào, uầy, từ gầm giường bò ra....

- Tác dụng: làm phong phú hơn đặc điểm của nhân vật, tạo tiếng cười, đồng thời qua đó, người đọc phần nào hiểu hơn về tính cách của mỗi nhân vật trong tác phẩm.

Câu 4.

- Trong văn bản, các tác giả dân gian đã thể hiện thái độ phê phán, châm biếm với các nhân vật.

Câu 5.

- Em ấn tượng nhất với chi tiết cuối cùng của Thị Hên sau khi Nghêu, Đê Hâu, Huyện Tria tức giận rời khỏi nhà Thị Hên. Chi tiết này làm nổi bật được sự thông minh của Thị Hên, khiến 3 người có quyền thế tại huyện này không còn thói xằng bậy, ý đồ với những người con gái trong huyện.

Câu 6.

Tiếng cười trong đoạn trích vẫn còn mang ý nghĩa đối với hôm nay. Bởi lẽ, vở tuồng này, tiếng cười được tạo nên bởi sự châm biếm đến thâm thúy. Vở kịch là sự tái hiện một phần của cuộc sống, đưa người đọc về quá khứ, được hoài niệm sau những phút giây mệt mỏi.

Soạn bài Mắc mưu Thị Hên Cánh Diều chi tiết

Chuẩn bị

- Tóm tắt vở tuồng:

Ốc và Ngao rủ nhau ăn trộm nhà phú hộ Trùm Sò, bị đuổi bắt nhưng sau trốn thoát được. Chúng đem bán đồ ăn trộm cho Thị Hên. Lý Hà phát hiện của gian, bắt trói Thị Hên giải lên huyện. Gặp Thị Hên, cả viên Đê Hâu và Huyện Tria đều mê thị. Huyện Tria xử cho Thị Hên thẳng

kiện. Nghêu – một thầy tu phá giới, sa đoạ, đến tán tỉnh Thị Hên. Thị Hên hẹn Nghêu tối đến nhà, nhưng lại cho mời cả Huyện Tria và Đê Hâu cùng đến. Ở nhà Thị Hên, khi Nghêu đang tán tỉnh thì Đê Hâu gõ cửa. Nghêu phải chui vào gầm phản. Huyện Tria tới, Đê Hâu vội tìm chỗ trốn. Thị Hên dùng mưu để cả ba cùng xuất dầu lộ diện và bị một phen bẽ mặt.

Một cảnh trong vở tuồng
(Phim sân khấu *Nghêu, Sò, Ốc, Hên* –
Đoàn tuồng Liên khu V, 1967)

Câu hỏi:

Dựa vào tóm tắt vở tuồng và bức ảnh minh họa trên đây, em đoán xem mưu kế của Thị Hên là gì.

Trả lời:

- Dựa vào tóm tắt và hình minh họa, em đoán Thị Hên đã hẹn Nghêu tối đến nhà, nhưng lại cho mời cả Huyện Tri và Đề Hầu cùng đến. Thị Hên dùng mưu dụ cả ba cùng xuất đầu lộ diện và bị một phen bẽ mặt.

Soạn bài Mắc mưu Thị Hên Cánh Diều phần Đọc hiểu

Câu 1. Chỉ dẫn sân khấu để xác định ngôn ngữ và hành động của mỗi nhân vật

Câu 2. Hình dung cử chỉ, điệu bộ, thái độ và hành động của Nghêu khi biết Đề Hầu đang gõ cửa nhà Thị Hên.

Câu 3. Đoán xem Thị Hên sẽ làm gì với Đề Hầu

Câu 4. Đoán xem Nghêu cảm thấy như thế nào khi nghe lời phán của Đề Hầu

Câu 5. Hình dung gương mặt, cử chỉ thái độ của Đề Hầu khi nghe tiếng quan huyện

Câu 6. Chú ý hành động của Nghêu

[Soạn bài Mắc mưu Thi Hên sách Cánh Diều](#)

Câu 7. [Chú ý hành động của Đề Hâu](#)

Câu 8. [Cả ba nhân vật đã ra khỏi nhà Thi Hên trong tâm trạng như thế nào?](#)

Soạn bài Mắc mưu Thi Hên Cánh Diều phần Câu hỏi cuối bài

Câu 1. Xác định bối cảnh (không gian, thời gian) và các nhân vật tham gia câu chuyện trong đoạn trích Mắc mưu Thi Hên. Hãy tóm tắt nội dung đoạn trích.

Chi tiết các gợi ý trả lời [Xác định bối cảnh và các nhân vật tham gia câu chuyện Mắc mưu Thi Hên](#)

Câu 2. Phân tích một số yếu tố tạo ra tiếng cười trong đoạn trích: tình huống, ngôn ngữ và hành động của các nhân vật,...

Chi tiết các gợi ý trả lời [Phân tích một số yếu tố tạo ra tiếng cười trong đoạn trích Mắc mưu Thi Hên](#)

Câu 3. Chỉ ra và phân tích tác dụng của một số chi dẫn sân khấu có trong văn bản Mắc mưu Thi Hên.

Chi tiết các gợi ý trả lời [Chỉ ra và phân tích tác dụng của một số chi dẫn sân khấu Mắc mưu Thi Hên](#)

Câu 4. Trong văn bản, tác giả dân gian đã thể hiện thái độ như thế nào đối với các nhân vật?

Chi tiết các gợi ý trả lời [Trong Mắc mưu Thi Hên, tác giả dân gian đã thể hiện thái độ](#)

Câu 5. Em ấn tượng nhất với chi tiết, hình ảnh nào trong đoạn trích? Vì sao?

Chi tiết các gợi ý trả lời [Em ấn tượng nhất với chi tiết, hình ảnh nào trong Mắc mưu Thi Hên](#)

Câu 6. [Tiếng cười ở đoạn trích Mắc mưu Thi Hên còn có ý nghĩa với cuộc sống hôm nay không? Vì sao?](#)

(Xem các gợi ý trả lời chi tiết cho từng câu hỏi đọc hiểu và câu hỏi cuối bài khi bấm vào link câu hỏi ở trên!)

Tổng kết Soạn bài Mắc mưu Thi Hên Cánh Diều

1. Tác phẩm Mắc mưu Thi Hên

+ Văn bản Mắc mưu thi Hên được trích từ vở tuồng Nghêu, Sò, Ốc, Hến

+ Tuồng Nghêu, Sò, Ốc, Hến

Soan bài Mắc mưu Thi Hên sách Cánh Diều

- Nghêu, Sò, Ốc, Hến thuộc loại tuồng đồ (tuồng hài), châm biếm sâu sắc nhiều thói hư tật xấu trong xã hội và lật tẩy bộ mặt xấu xa của một số kẻ thuộc bộ máy cai trị ở địa phương trong xã hội xưa.

- Đây là tác phẩm tiêu biểu trong di sản tuồng truyền thống và là vở tuồng đồ thuộc loại đặc sắc nhất

- Tích tuồng Nghêu, Sò, Ốc, Hến có một số dị bản, kể khác nhau ở một vài chỗ, trong đó có tình tiết đánh ghen cuối vở

- Văn bản Nghêu, Sò, Ốc, Hến do Hoàng Châu Ký chỉnh lí (1957) gồm có tất cả ba hồi.

2. Giá trị nội dung

- Đoạn trích cho thấy hiện thực về những kẻ có tâm địa dung tục, xấu xa như Nghêu, Đé Hài và Huyện Triá

- Lên án và tạo ra tiếng cười sâu sắc, chua cay trong tác phẩm

- Đưa ra bài học còn có ý nghĩa tới ngày nay, cảnh tỉnh con người không nên tham lam, mê muội, sa đọa vào những thói hư tật xấu

- Thể hiện sự phê phán, lên án và cười chê với những thói dung tục, xấu xa, đăm mê tửu sắc của con người

3. Giá trị nghệ thuật

- Ngôn từ dân gian mộc mạc, dễ hiểu

- Nghệ thuật kể chuyện xen lẫn chất trào phúng, hóm hỉnh

Xem thêm trọn bộ [Soan văn 10 Cánh diều](#)